

De nieuwe Vogelatlas voor Nederland. Hoe staan de vogels in Drenthe er voor?

Door Bert Dijkstra

Sovon

Atlasproject 2013-2015

aanleiding en ambities

Opkomende wintervogel

Hoe gaat het met?

Veranderingen in de vogelstand gaan snel,
o.a. door landschappelijke ontwikkelingen

Veldwerk 2013-2015

Benodigde basisgegevens

Van elk atlasblok een volledige soortenlijst met aantalschatting uit:

- één winterseizoen (december t/m februari)
- één broedseizoen (maart t/m juli)

Aantal

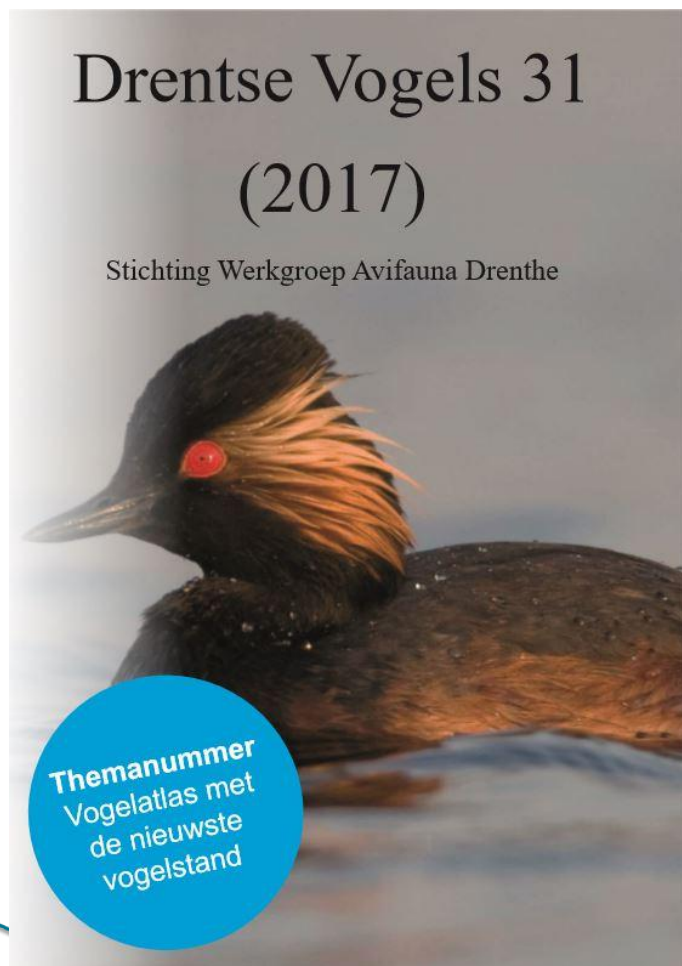
Atlasblokken: 110

Atlasinventariseerders: 103

Medetellers: 43

Waarnemers: minimaal 400

Nieuwste schattingen in DV31

Typisch Drents of opvallende ontwikkeling in Dr. Selectie (50 vogelsoorten) met kaarten, aantallen en veranderingen daarin.

In tabellen info vogelstand alle soorten vanaf 1975. Info overige soorten kaarten op Sovon-site en in landelijke atlas 2018.

Vergelijking met landelijk alleen kort.

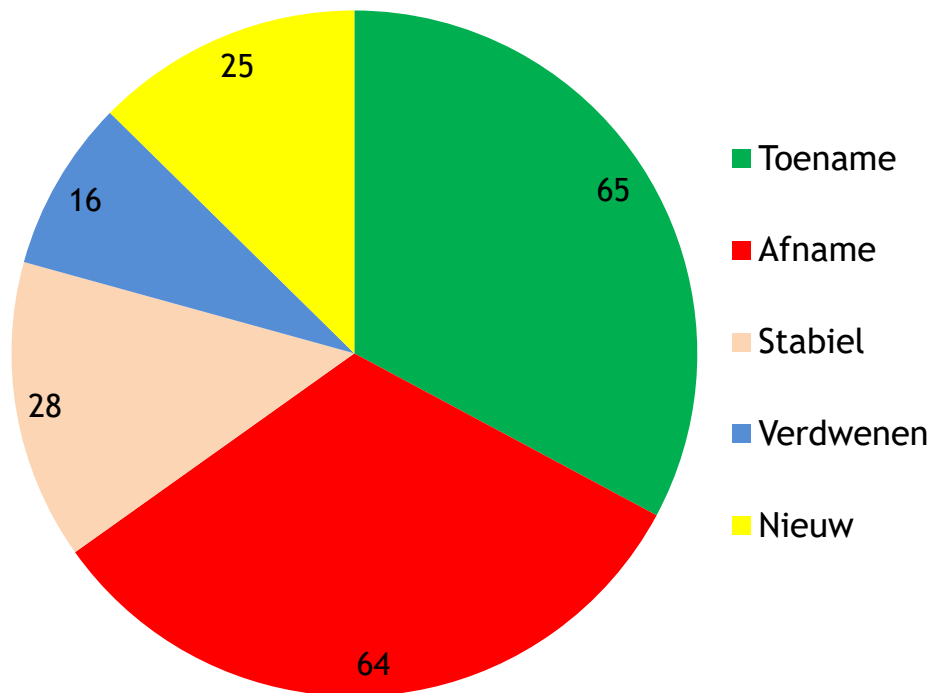
Vergelijking Drentse aantallen 2013-2015 met landelijke niet mogelijk, want landelijke nog niet beschikbaar.

Financiering: Het Drentse Landschap

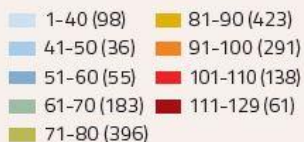
Vogelrijkdom broedvogels

Broedvogels 1998-2000
2013-2015

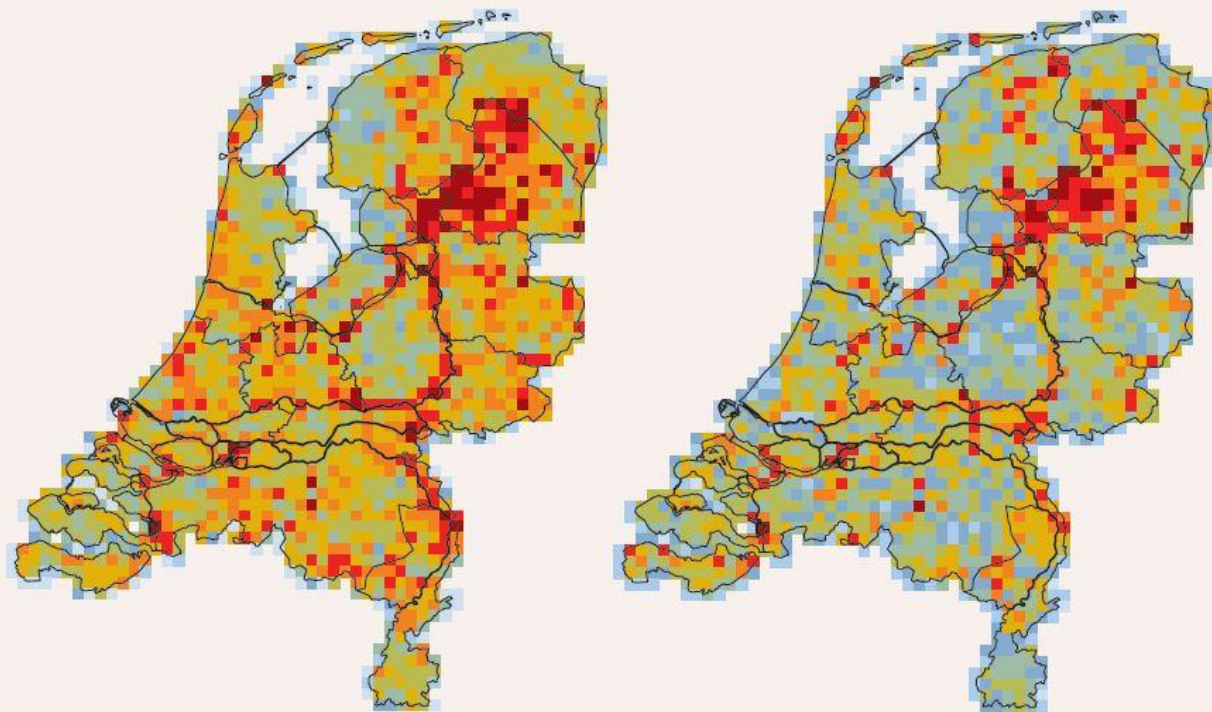
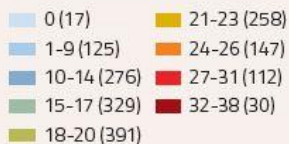

Broedvogels

> Figuur 3.4. Aantal zekere of waarschijnlijke broedvogelsoorten per atlasblok in 2013–2015.

>> Figuur 3.5. Aantal soorten broedvogels van de Rode Lijst per atlasblok in 2013–2015.

Drenthe sterk vertegenwoordigd

Broedvogel

Boompieper

Dodaars

Draaihals

Geelgors

Geoorde Fuut

Grauwe Klauwier

Matkop

Watersnip

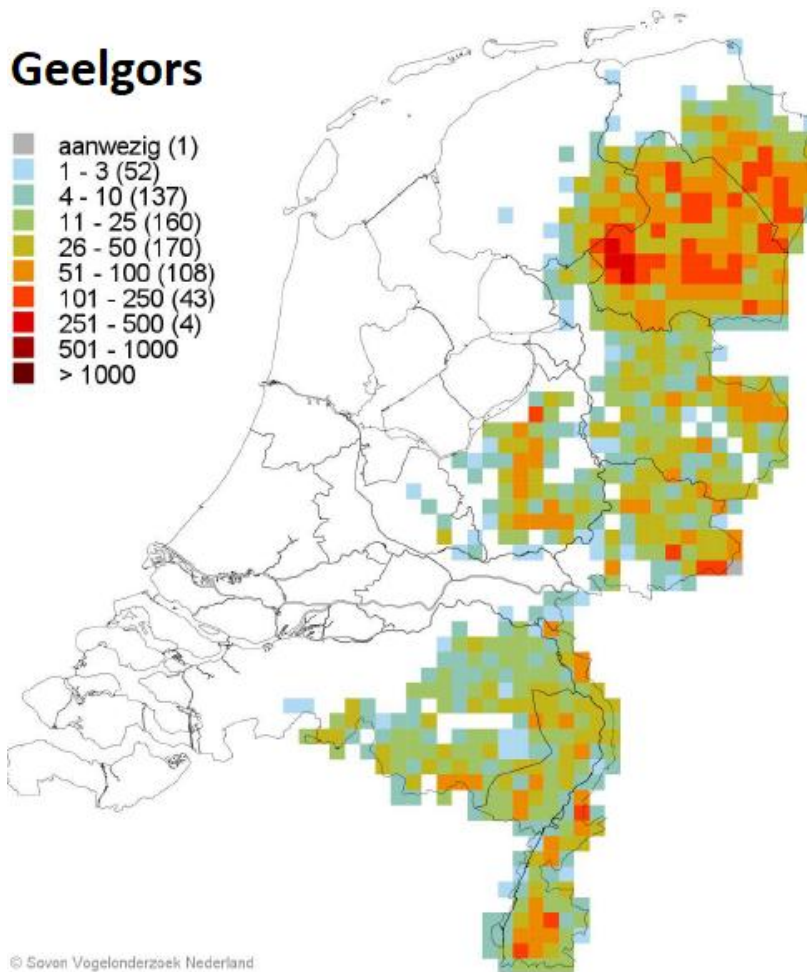
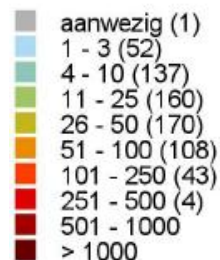
Wielewaal

Wintertaling

Wulp

Zomertortel

Geelgors

© Sovon Vogelonderzoek Nederland

Bijna uitsluitend Drenthe

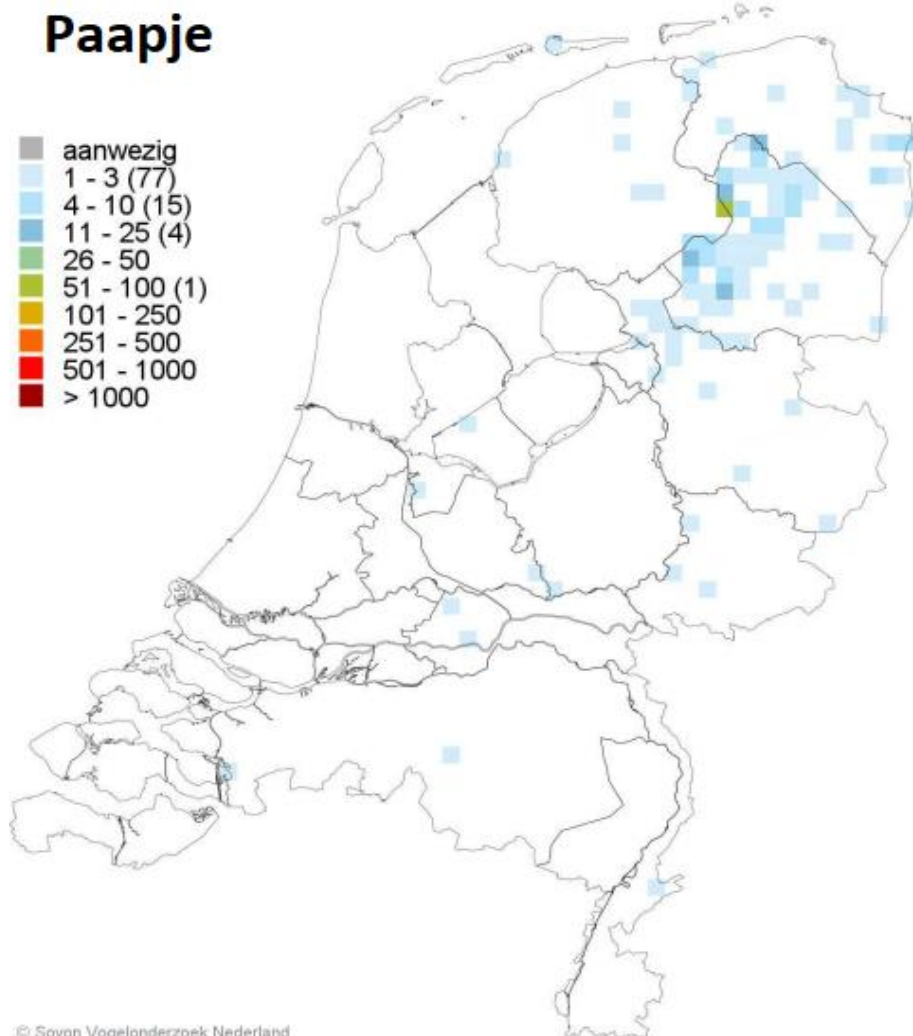
Broedvogel

Wilde Zwaan (100%)

Roodhalsfuut (93%)

Kraanvogel (90%)

Paapje (78%)

Top tien broedvogels (paren)

1980

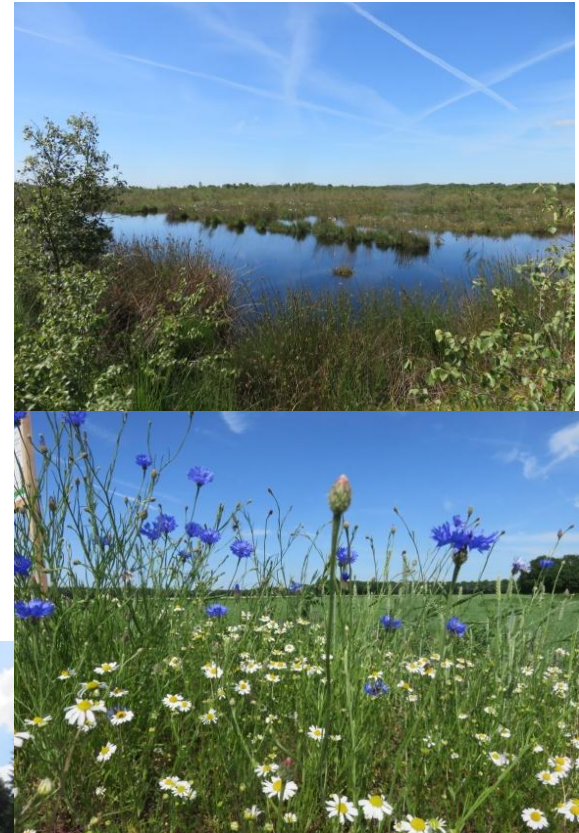
1 Spreeuw	125 000
2 Houtduif 12	60 000
3 Huismus	60 000
4 Merel	50 000
5 Fitis	40 000
6 Roodborst	40 000
7 Koolmees	35 000
8 Winterkoning	30 000
9 Veldleeuwerik 23	30 000
10 Kokmeeuw 60	25 000

2015

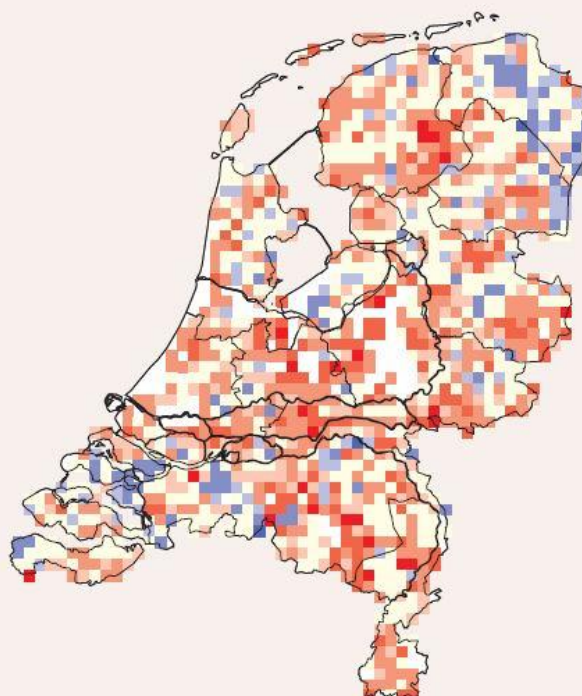
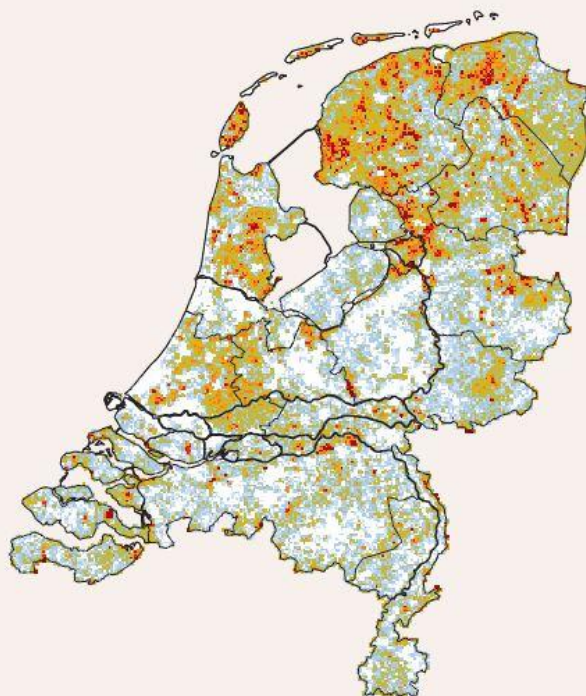
1 Merel	100 000
2 Vink 11	65 000
3 Roodborst	60 000
4 Koolmees	55 000
5 Huismus	50 000
6 Spreeuw	50 000
7 Fitis	48 000
8 Winterkoning	41 000
9 Tjiftjaf 21	40 000
10 Pimpelm 14	36 000

Veranderingen broedvogels in soortgroepen

- Boerenland
- Bossen
- Heide en hoogveen

Veranderingen broedvogels: boerenland

<< Figuur 3.19. Kerngebieden van 27 soorten broedvogels van boerenland in 2013–2015. Weergegeven is het aantal soorten waarvoor een kilometerhok tot de belangrijkste 35% voor die soort behoort.

0-1	5-7	12
2	8-9	13-19
3-4	10-11	

< Figuur 3.20. Veranderingen in presentie van 27 boerenlandvogels tussen 1973–1977 en 2013–2015. Weergegeven is het verschil in percentage aanwezige soorten per atlasblok. Hoe donkerder rood / blauw, hoe meer soorten verdwenen / verschenen als waarschijnlijke of zekere broedvogel.

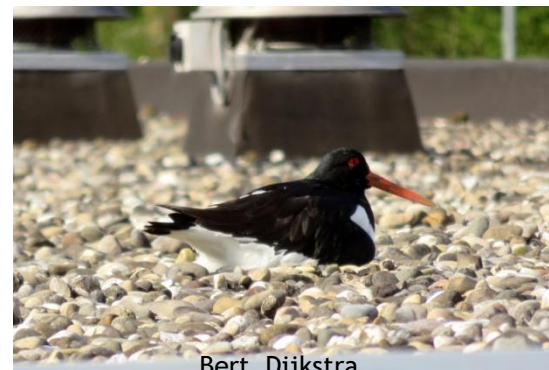
<-30 (25)	+5-+10 (82)
-30--20 (140)	+10-+20 (81)
-20--10 (358)	+20-+30 (6)
-10--5 (194)	>+30
-5-+5 (456)	

Veranderingen broedvogels: boerenland

Open cultuurland

Afname:

-Scholekster	(-84%)
-Kievit	(-78%)
-Kwartelkoning	(-77%)
-Grutto	(-57%)
-Wulp	(-48%)
-Paap	(-23%)
-Patrijs	(-23%)

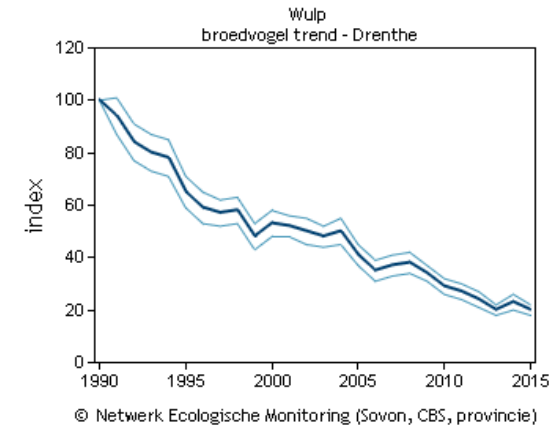

Bert Dijkstra

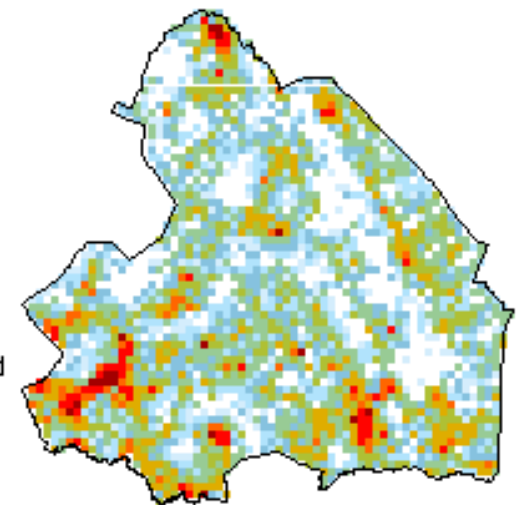
Jan Lok

Veranderingen broedvogels: boerenland

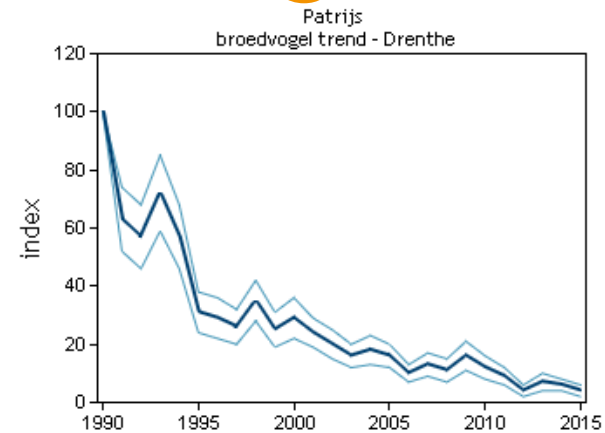

Wulp
broedvogels
dichtheid
2013-2015

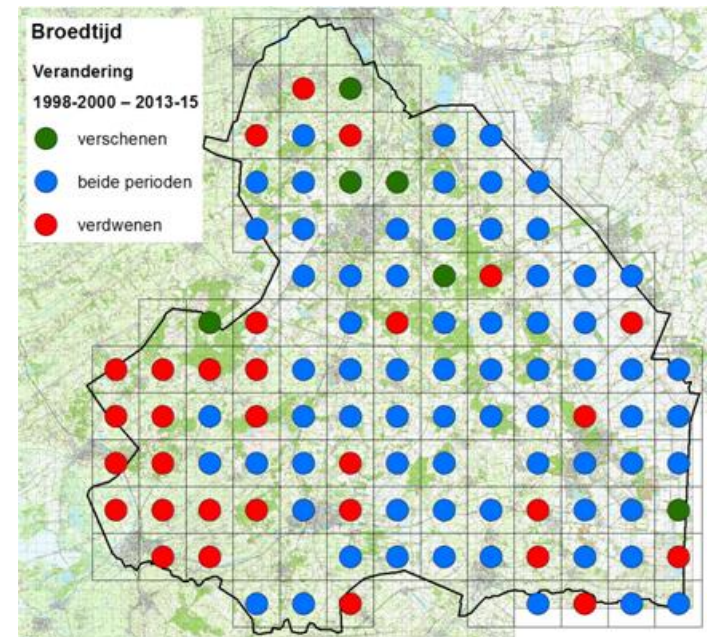
■ lage dichtheid
■ hoge dichtheid

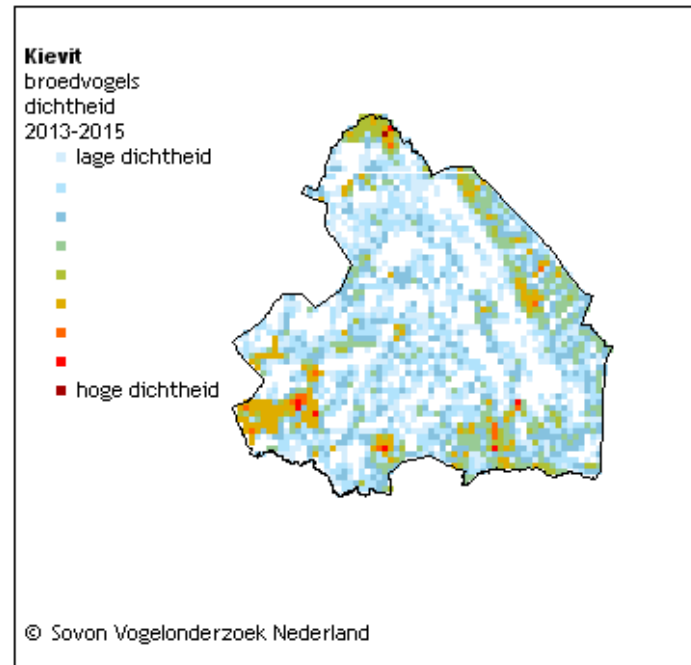
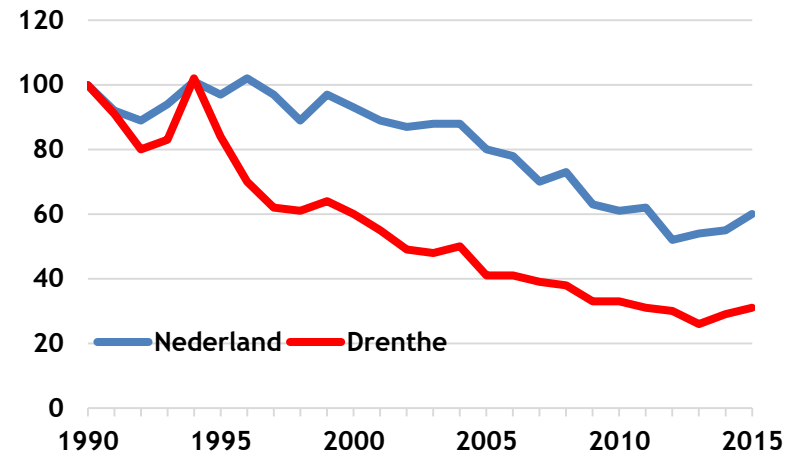
Veranderingen broedvogels: boerenland

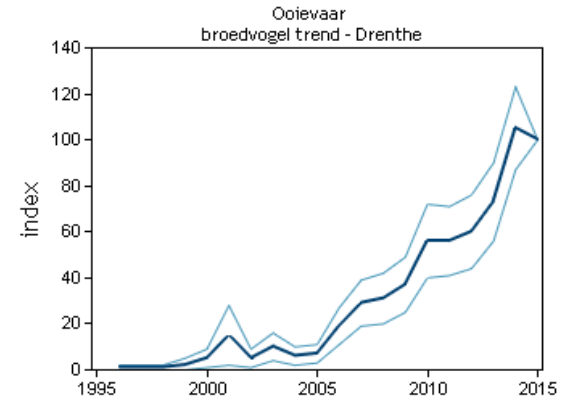
© Netwerk Ecologische Monitoring (Sovon, CBS, provincie)

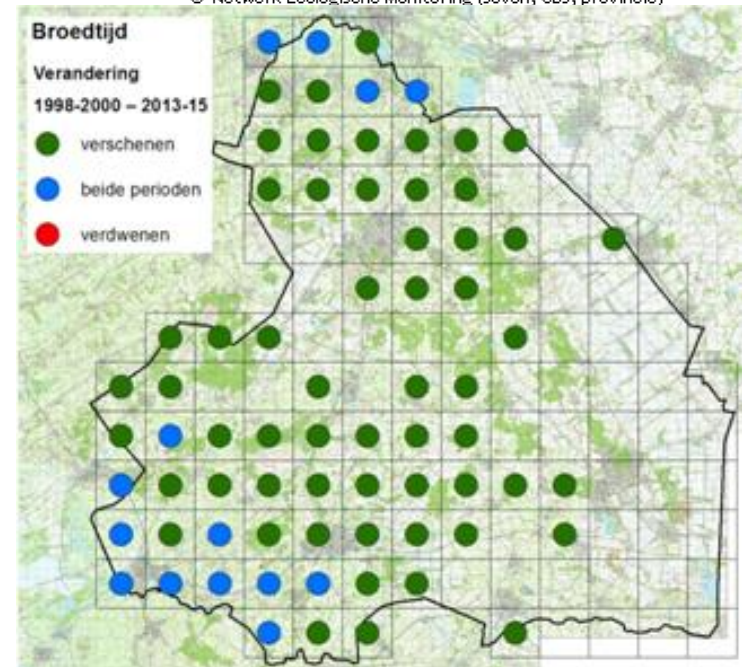
Veranderingen broedvogels: boerenland

Veranderingen broedvogels: boerenland

© Netwerk Ecologische Monitoring (Sovon, CBS, provincie)

Veranderingen broedvogels: boerenland

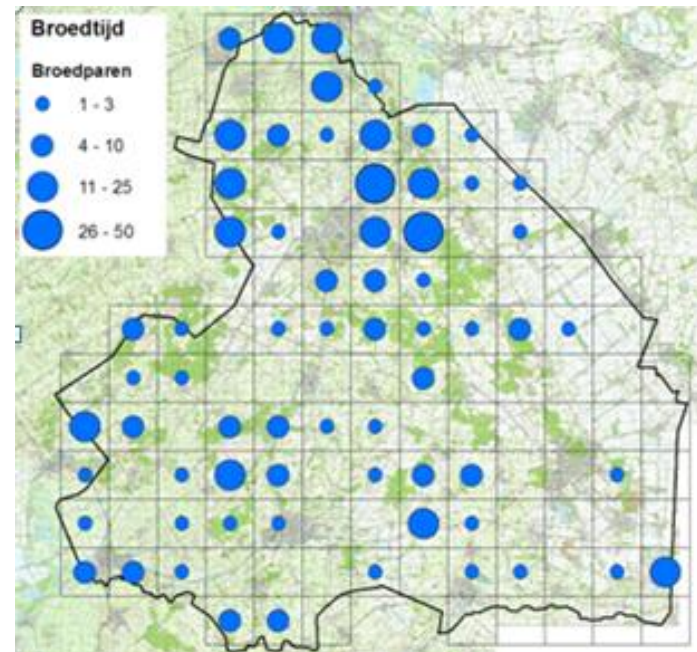
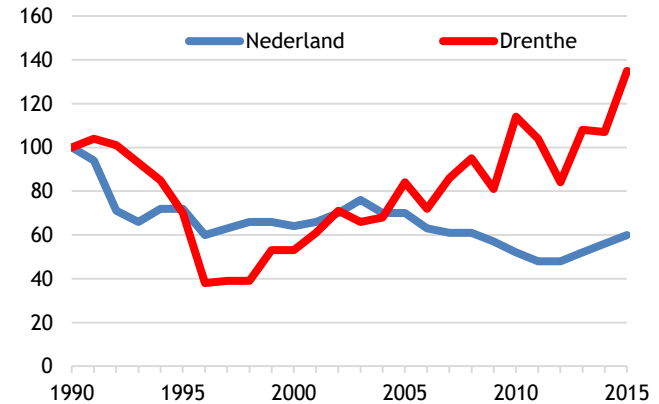
Open cultuurland

Toename/stabiel:

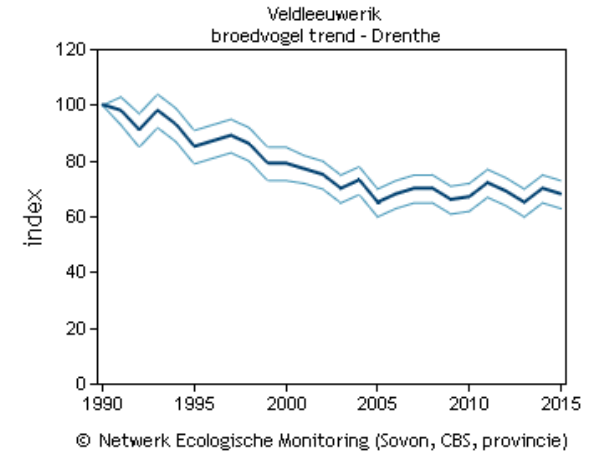
- Grauwe Gans (+1924%)
- Gele Kwikstaart (+131%)
- Ooievaar (+84%)
- Watersnip (+36%)
- Veldleeuwerik (0%)
- Graspieper (-11%)

Veranderingen broedvogels: agrarisch gebied

Veranderingen broedvogels: agrarisch gebied

Veldleeuwerik

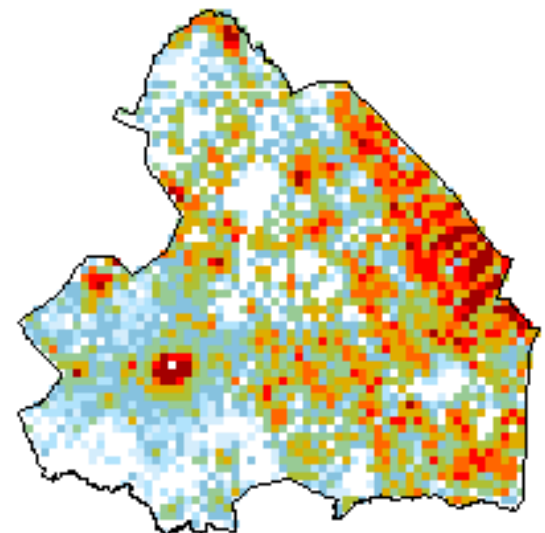
broedvogels

dichtheid

2013-2015

lage dichtheid

hoge dichtheid

Veranderingen broedvogels: agrarisch gebied

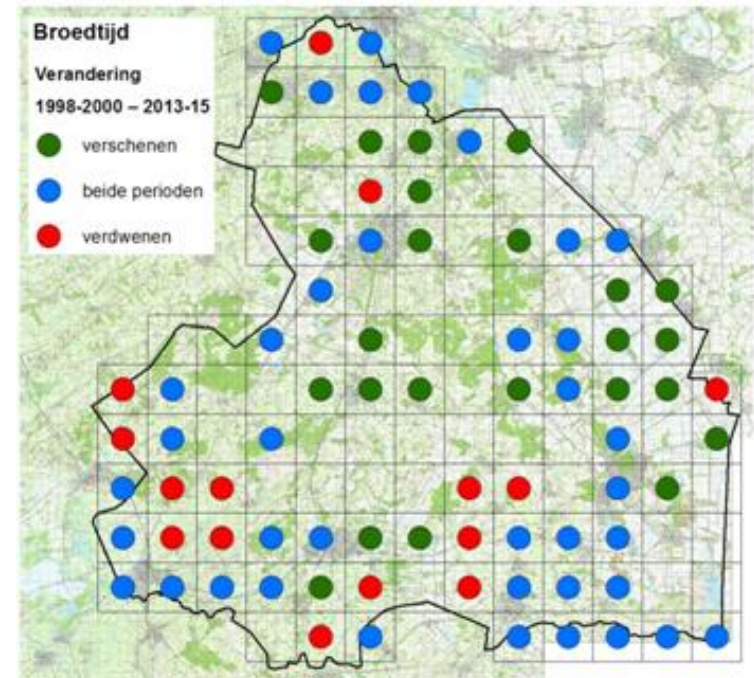
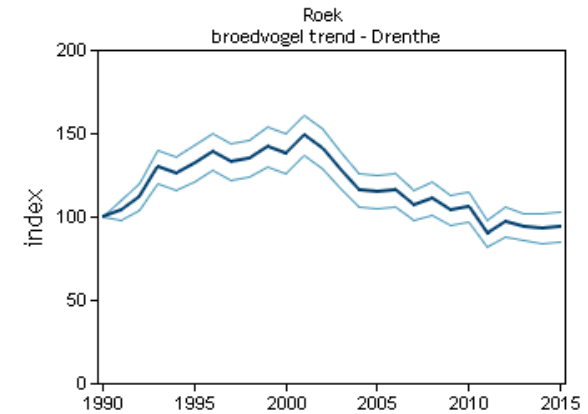
Besloten cultuurland

Afname:

- Nachtegaal (-67%)
- Torenvalk (-41%)
- Zwarte Kraai (-45%)
- Roek (-25%)

Veranderingen broedvogels: agrarisch gebied

Veranderingen broedvogels: agrarisch gebied

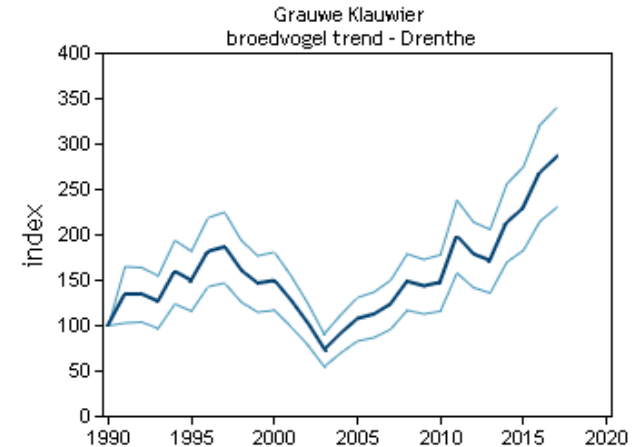
Besloten cultuurland

Toename:

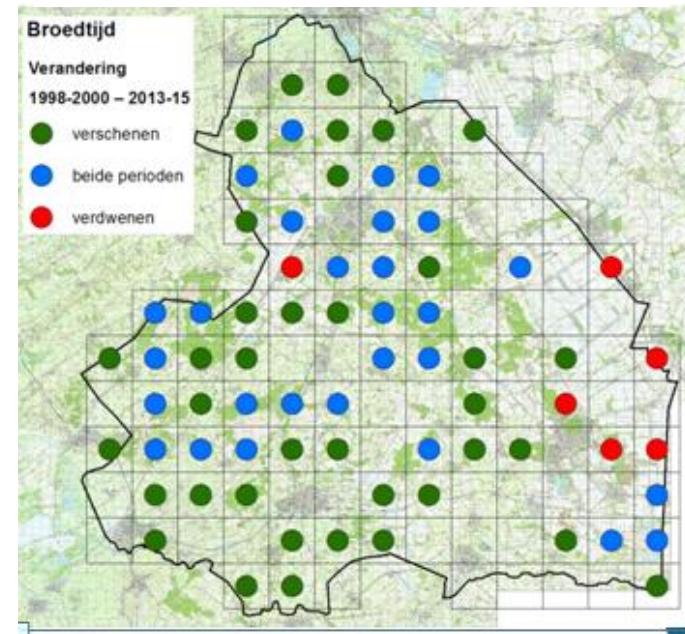
- Roodborsttapuit (+276%)
- Grauwe Klauwier (+200%)
- Geelgors (+81%)

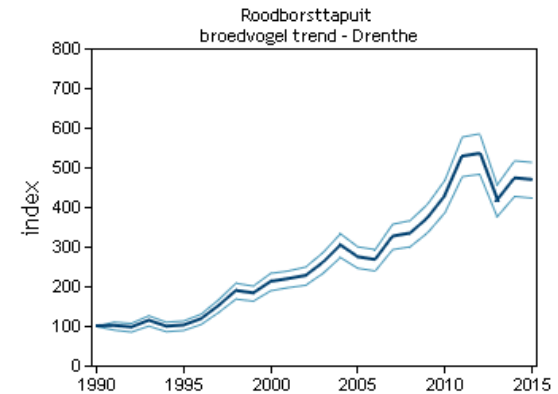
Veranderingen broedvogels: agrarisch gebied

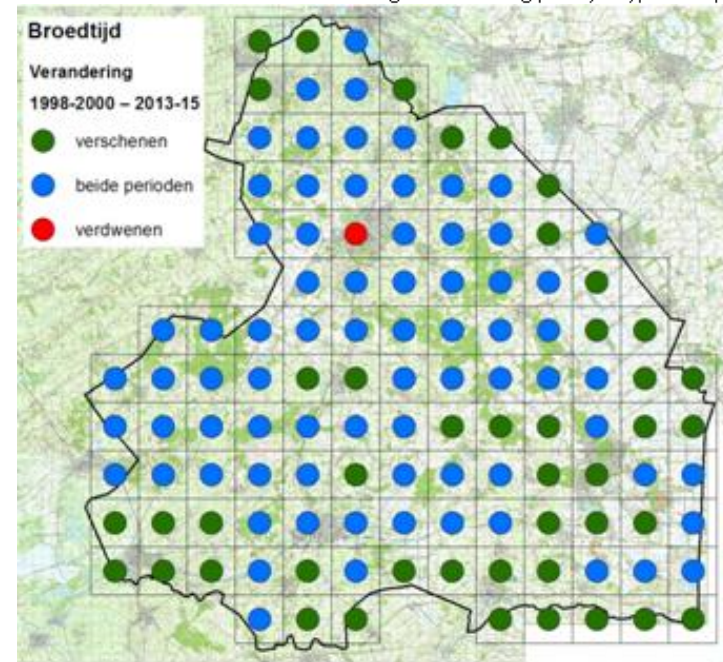
© NEM (Sovon, CBS, provincies), Bargerveen

Veranderingen broedvogels: agrarisch gebied

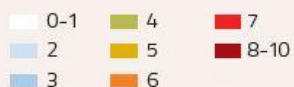

© Netwerk Ecologische Monitoring (Sovon, CBS, provincie)

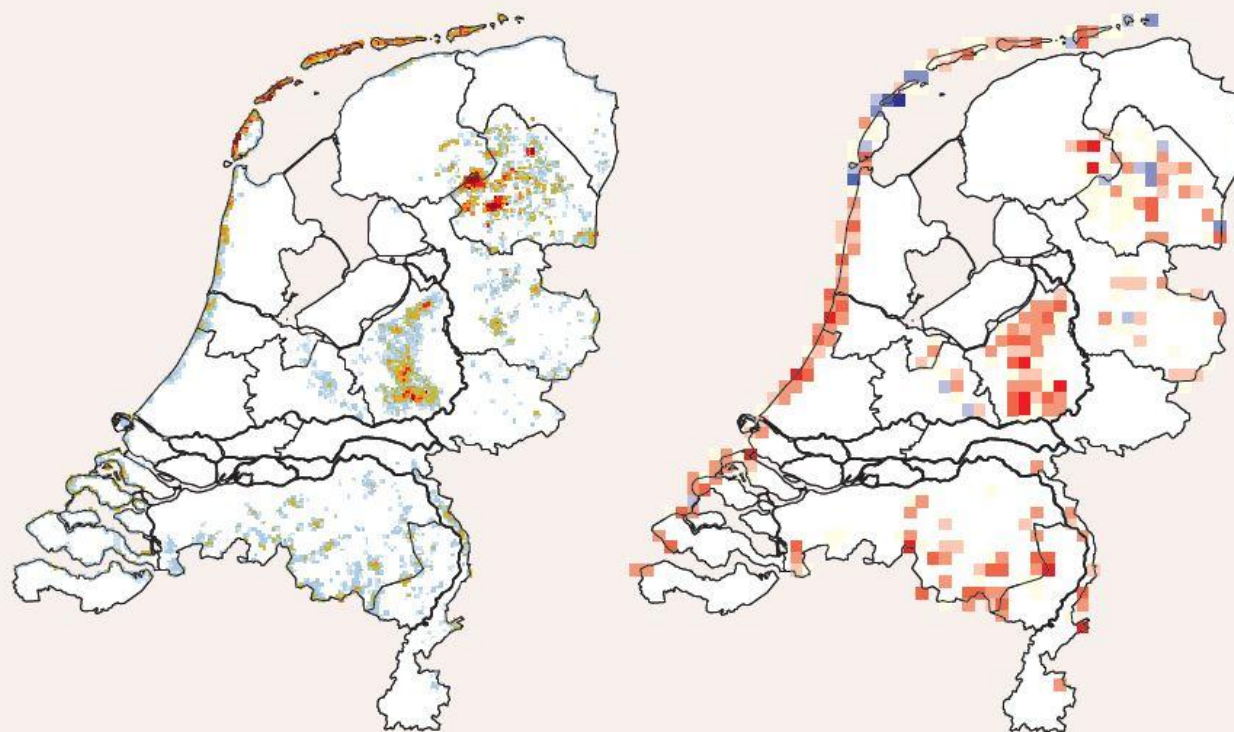
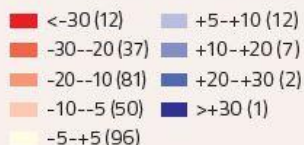

Verandering broedvogels heide, hoogveen en duinen

> Figuur 3.29. Kerngebieden van 21 soorten broedvogels van duin en heide in 2013–2015.

>> Figuur 3.30. Veranderingen in presentie van 21 soorten broedvogels van duin en heide tussen 1973–1977 en 2013–2015.

Veranderingen broedvogels: Heide en hoogveen

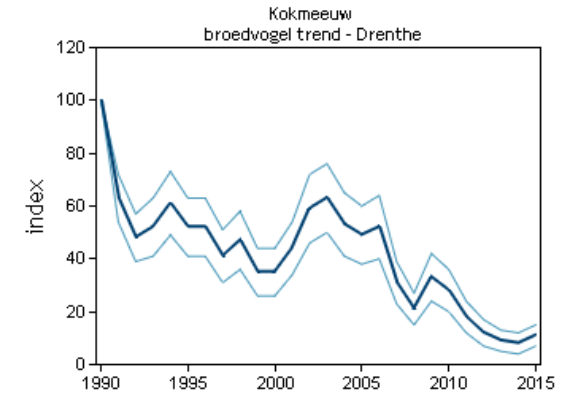
Afname:

- Tapuit (-85%)
- Kokmeeuw (-58%)
- Wintertaling (-30%)
- Geoorde Fuut (-23%)

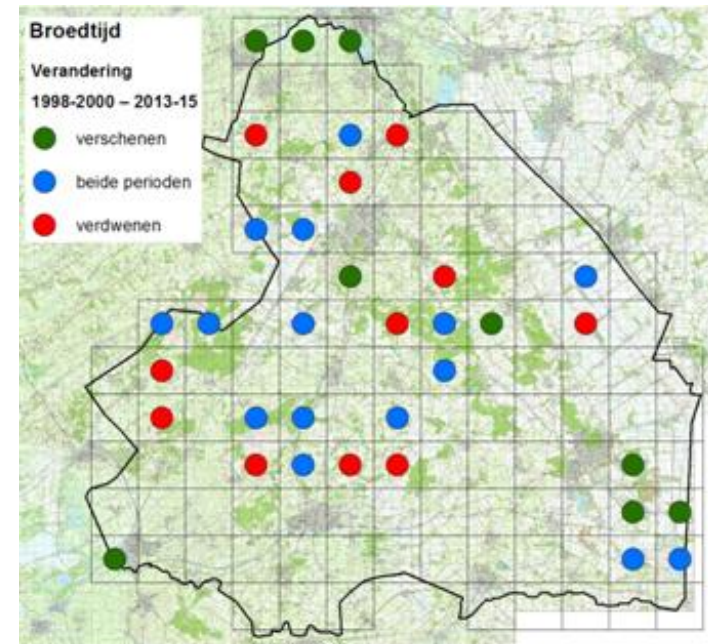

Saxifraga-Piet Munsterman

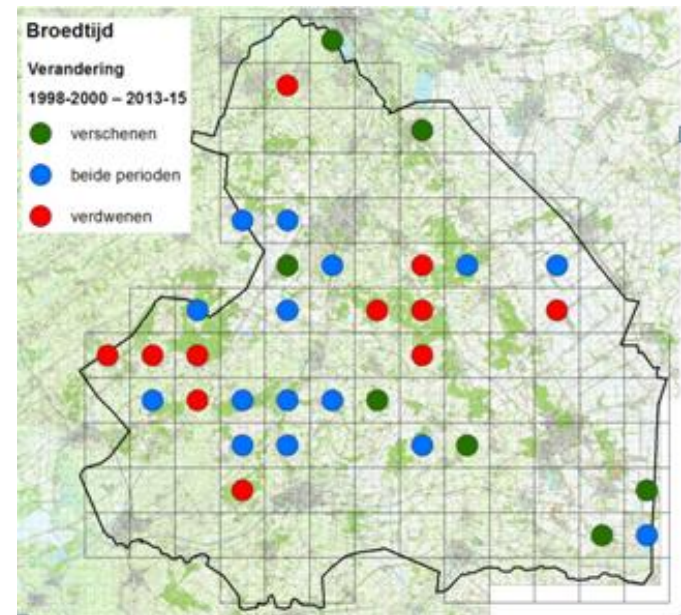
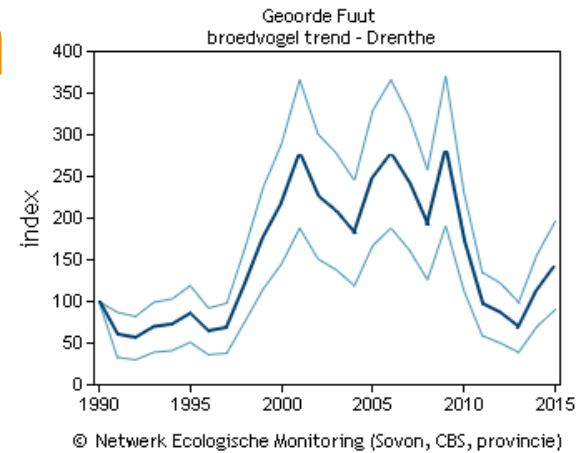
Veranderingen broedvogels: Heide en hoogveen

© Netwerk Ecologische Monitoring (Sovon, CBS, provincie)

Veranderingen broedvogels: Heide en hoogveen

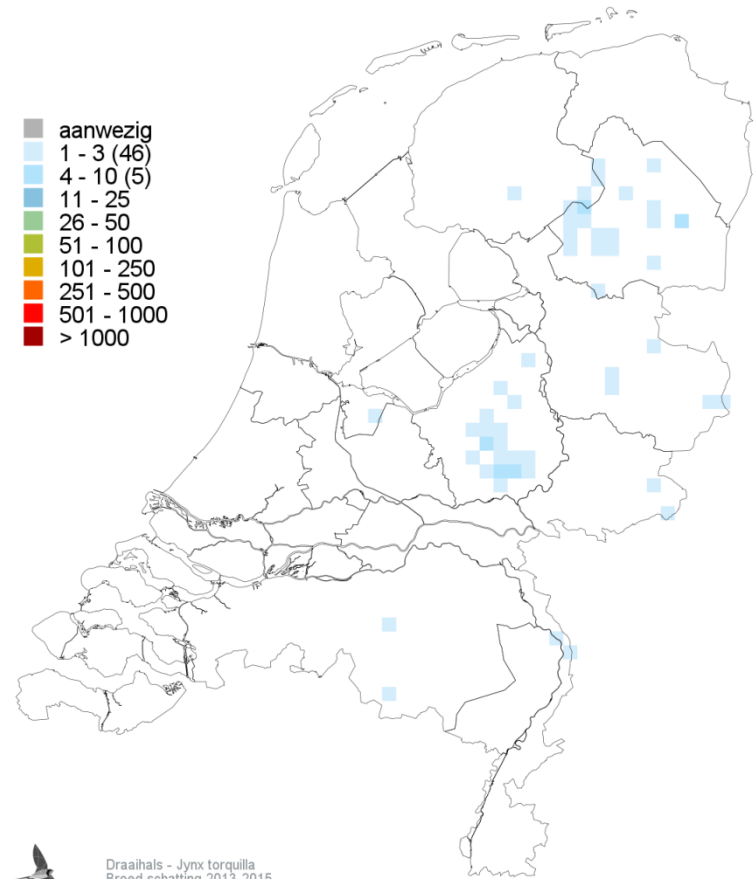
Veranderingen broedvogels: Heide en hoogveen

Toemame:

- Kraanvogel (+2400%)
- Nachtzwaluw (+460%)
- Boomleeuwerik (+16%)
- Draaihals (+14%)

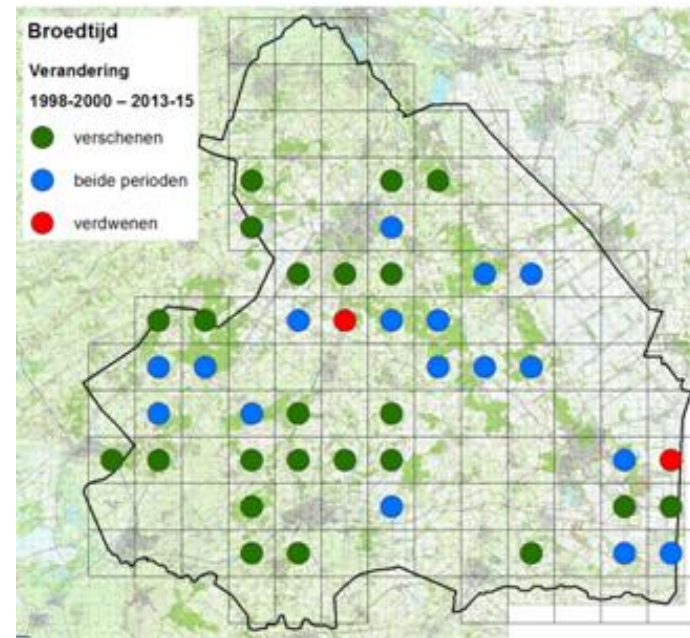
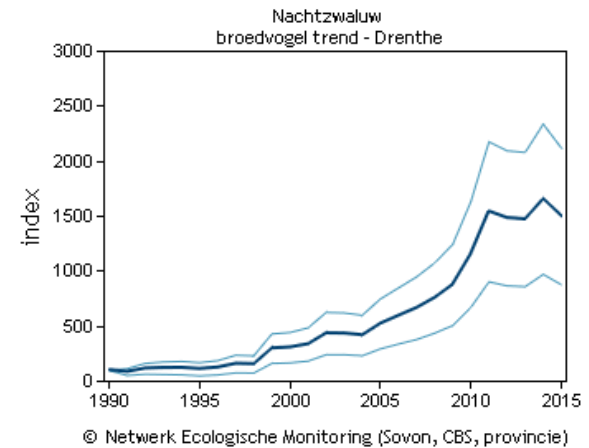

Veranderingen broedvogels: Heide en hoogveen

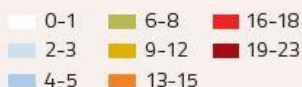
Draaihals - Jynx torquilla
Broed schatting 2013-2015
© Sovon Vogelonderzoek Nederland (Vogelatlas)

Veranderingen broedvogels: Heide en hoogveen

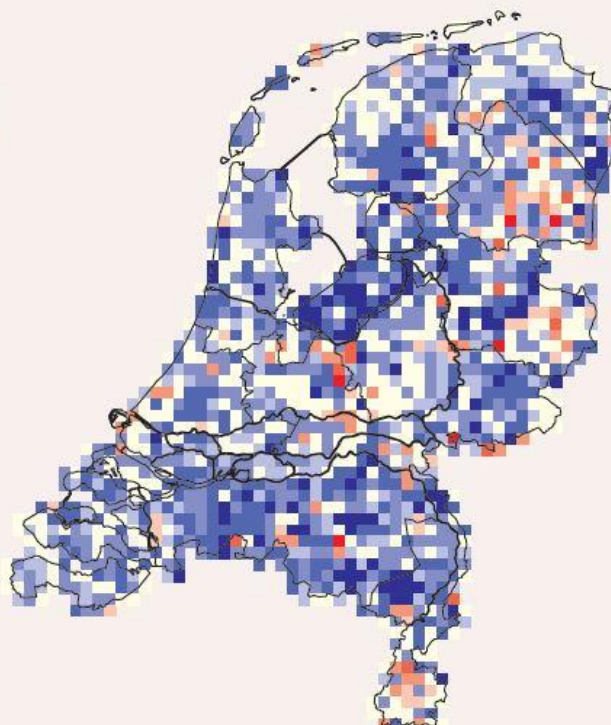
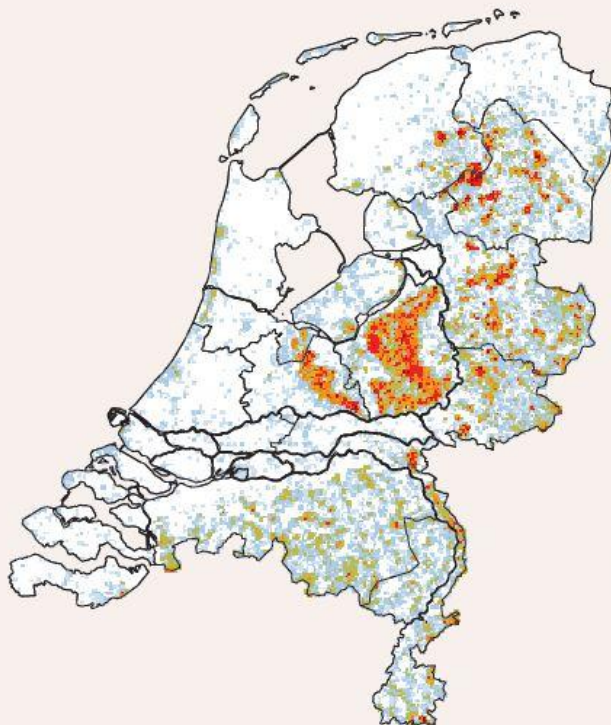
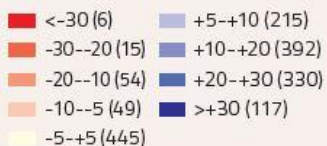

Veranderingen broedvogels: Bos

> Figuur 3.25. Kerngebieden van bosvogels in Nederland in 2013–2015 (26 soorten broedvogels).

>> Figuur 3.26. Veranderingen in presentie van bosvogels in Nederland tussen 1973–1977 en 1998–2000 (26 soorten broedvogels).

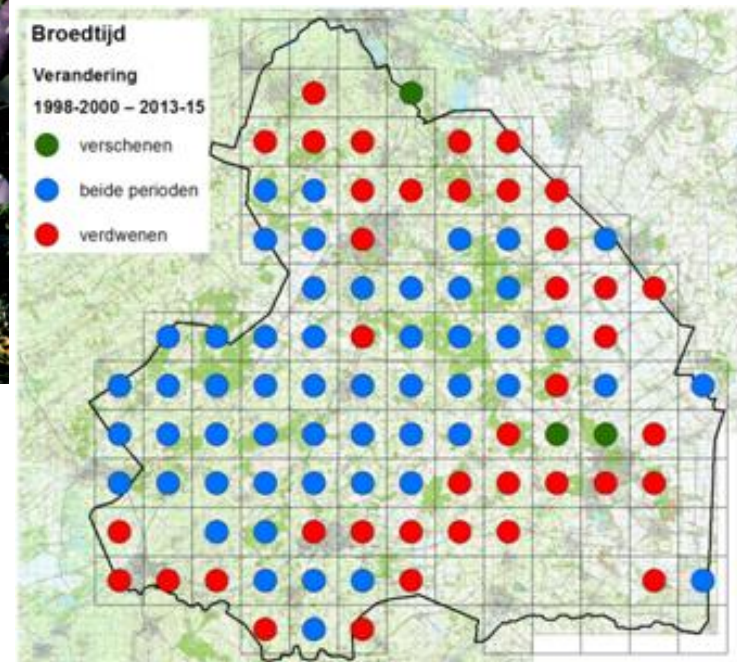
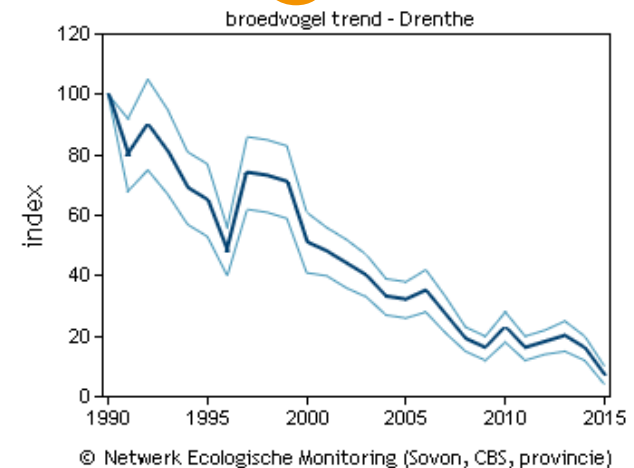
Veranderingen broedvogels: Bos

Afname:

-Zomertortel	(-77%)
-Sijs	(-71%)
-Ransuil	(-55%)
-Matkop	(-38%)
-Houtduif	(-36%)
-Tuinfluiter	(-36%)
-Goudhaan	(-29%)

Veranderingen broedvogels: Bos

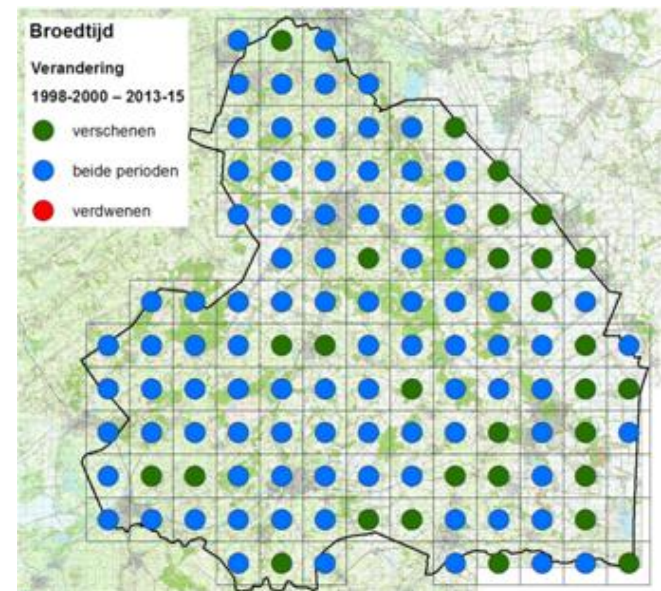
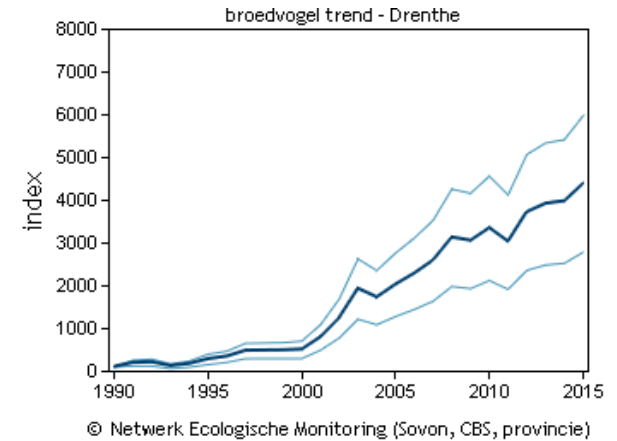
Veranderingen broedvogels: Bos

Toename:

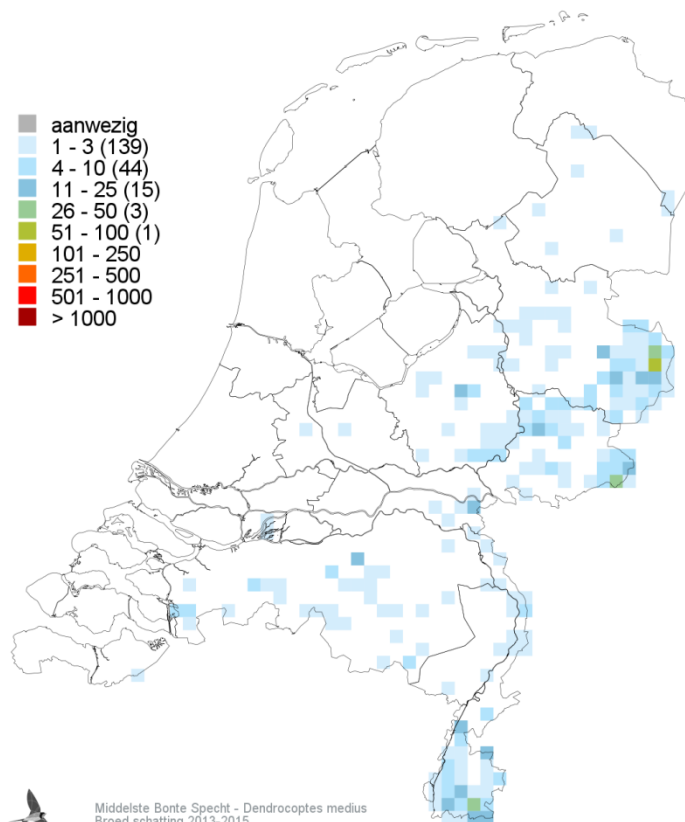
- Boomklever (+434%)
- Groene Specht (+168%)
- Appelvink (+70%)
- Fluiter (+62%)
- Bosuil (+33%)
- Bonte Vliegenvanger(+31%)

Veranderingen broedvogels: Bos

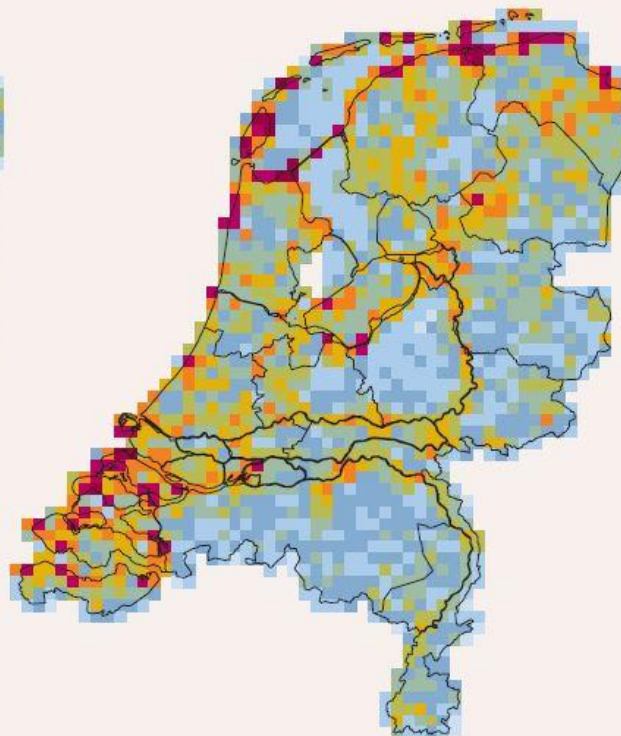
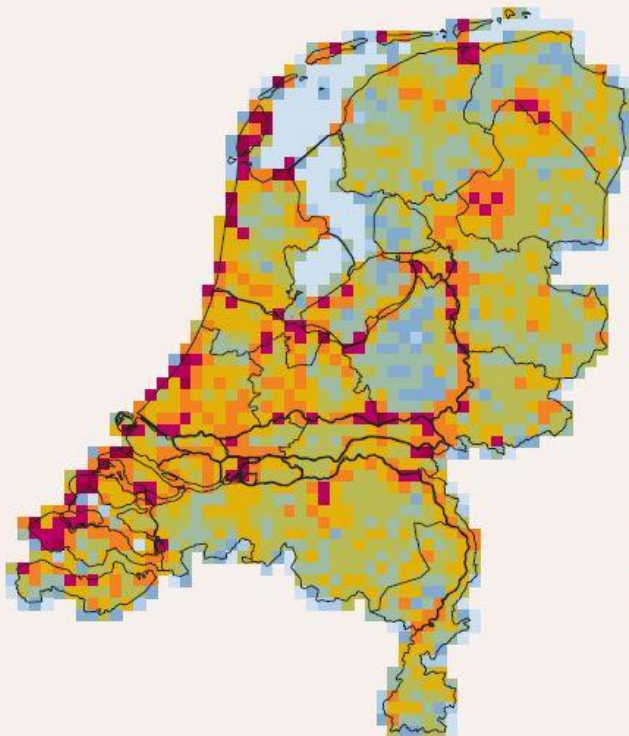

Veranderingen broedvogels: Bos

Middelste Bonte Specht - *Dendrocoptes medius*
Broed schatting 2013-2015
© Sovon Vogelonderzoek Nederland (Vogelatlas)

Wintervogels

<< Figuur 3.7. Aantal winter-
vogelsoorten per atlasblok in
2013–2015.

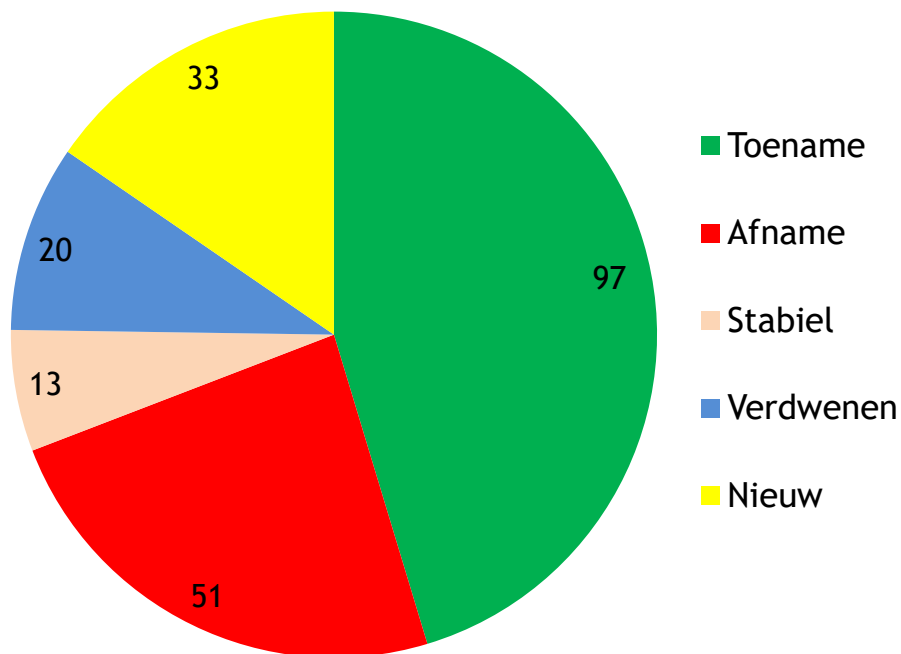
4-35 (125)	96-110 (390)
36-50 (37)	111-125 (246)
51-65 (104)	126-140 (82)
66-80 (295)	141-168 (26)
81-95 (469)	

< Figuur 3.8. Aantal soorten
wintervogels van de Rode Lijst
voor niet-broedvogels per atlas-
blok in 2013–2015.

0 (15)	11-12 (194)
1-4 (336)	13-15 (153)
5-6 (395)	16-19 (58)
7-8 (338)	20-23 (15)
9-10 (264)	

Vogelrijkdom wintervogels

Wintervogels 1979-1983
2013-2015

Drenthe sterk vertegenwoordigd

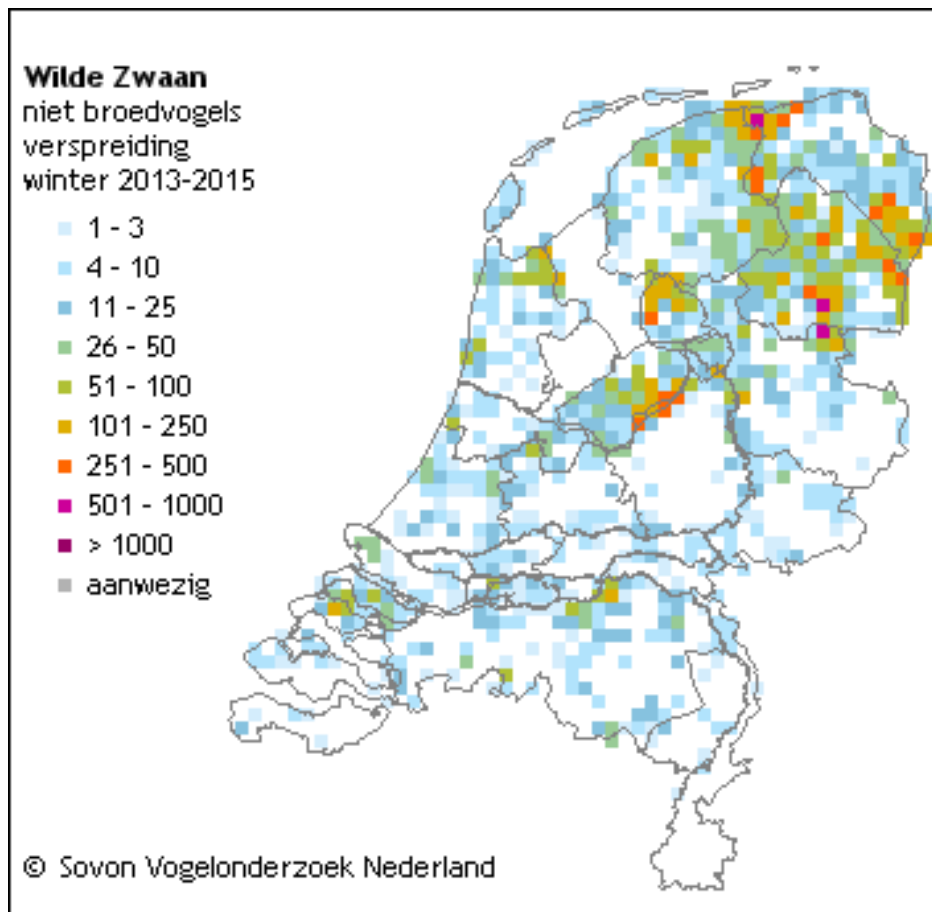
Wintervogels

Roek

Toendrarietgans

Wilde Zwaan

Geelgors

Top tien wintervogels (exemplaren)

1980

1 Spreeuw	300 000
2 Kramsvogel	80 000
3 Kauw 12	70 000
4 Kokmeeuw 15	53 000
5 Houtduif	47 000
6 Roek 14	46 000
7 Vink	45 000
8 Sijs	40 000
9 Stormmeeuw	40 000
10 Zilvermeeuw 36	35 000

2015

1 Rietgans 33	160 000
2 Spreeuw	140 000
3 Kolgans 29	80 000
4 Kramsvogel	75 000
5 Vink	70 000
6 Wilde Eend 11	60 000
7 Stormmeeuw	50 000
8 Houtduif	43 000
9 Merel 13	40 000
10 Sijs	40 000

Wintervogels

Toename vooral:

- bos- en moerasvogels
- ganzen en zwanen
- overwinterende zomervogels

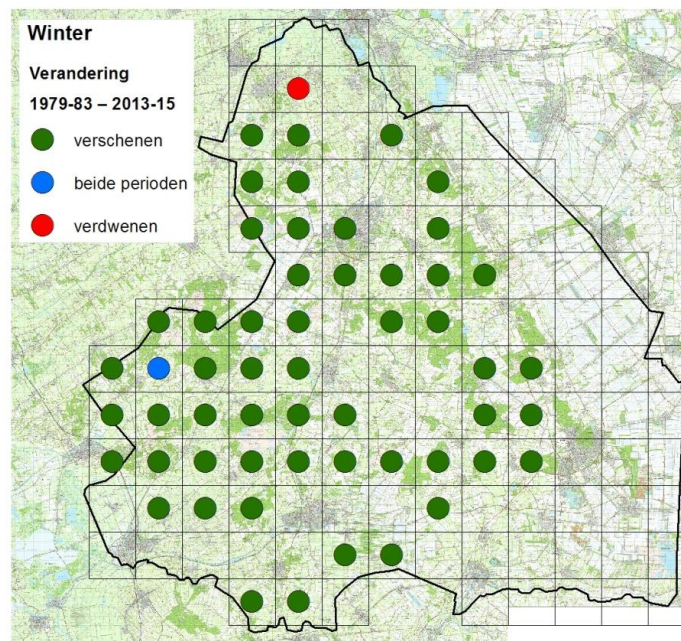
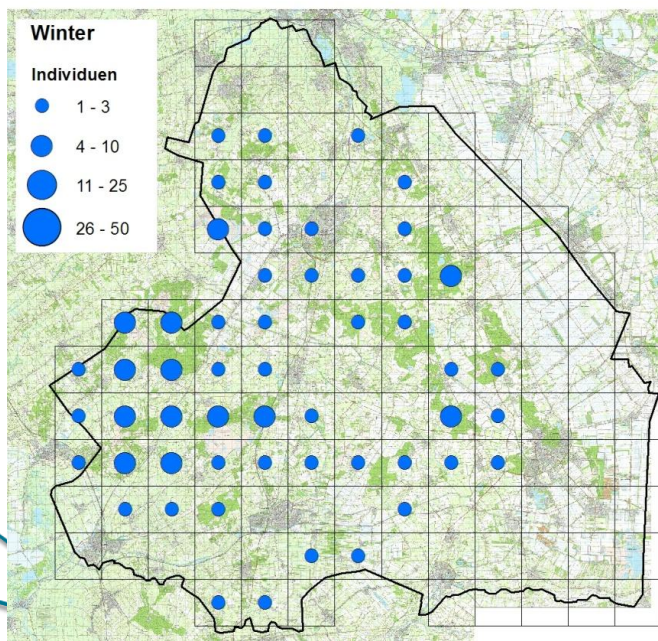
Afname vooral:

- afnemende broedvogels
(standvogels)
- typische wintervogels

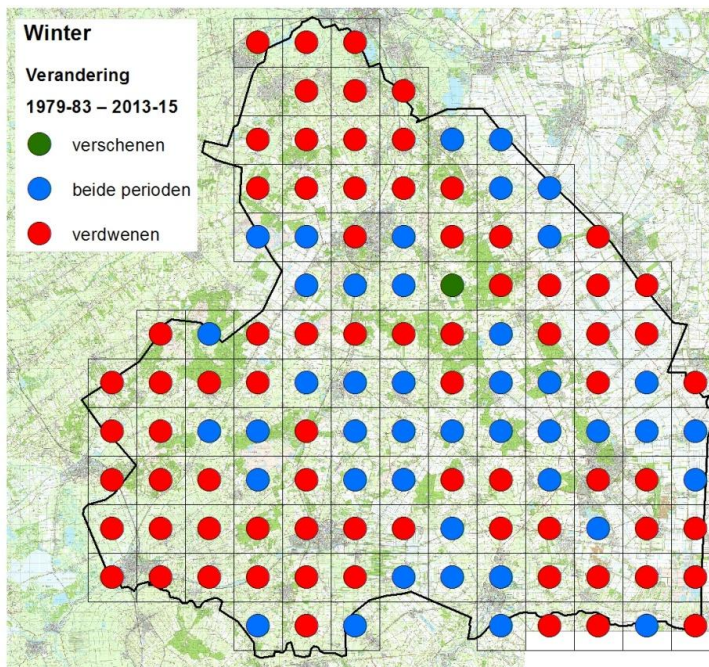
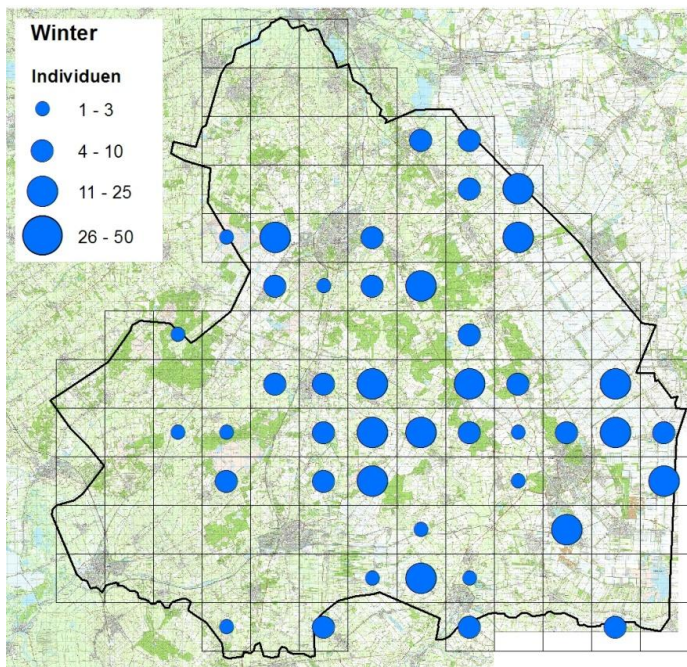
Wintervogels

Raaf

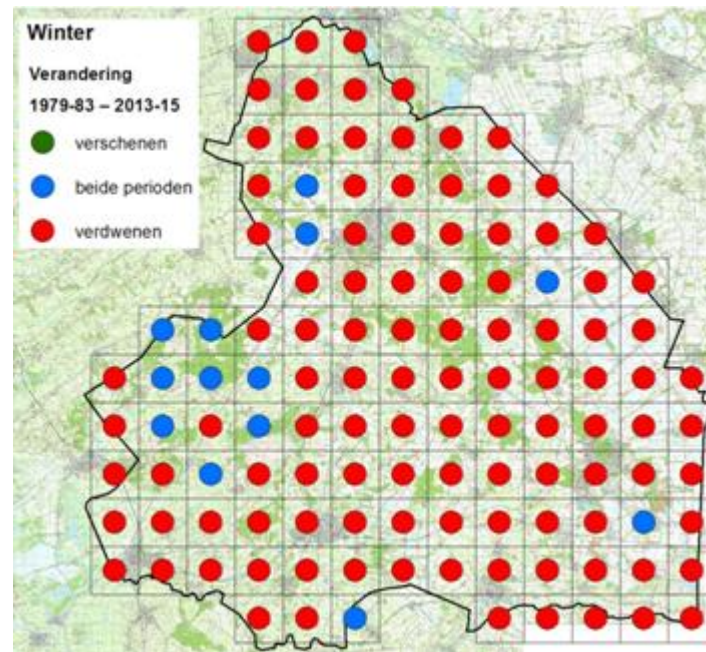
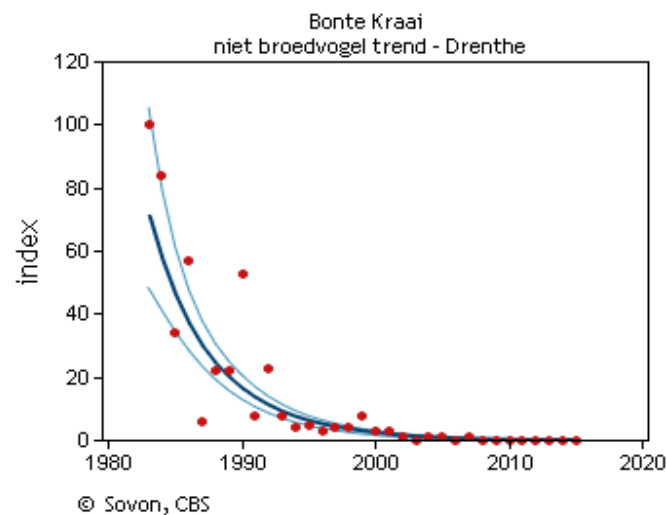

Wintervogels

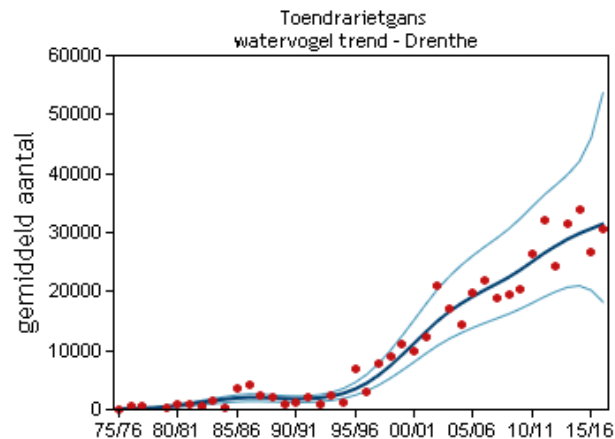
Patrijs

Wintervogels

Wintervogels

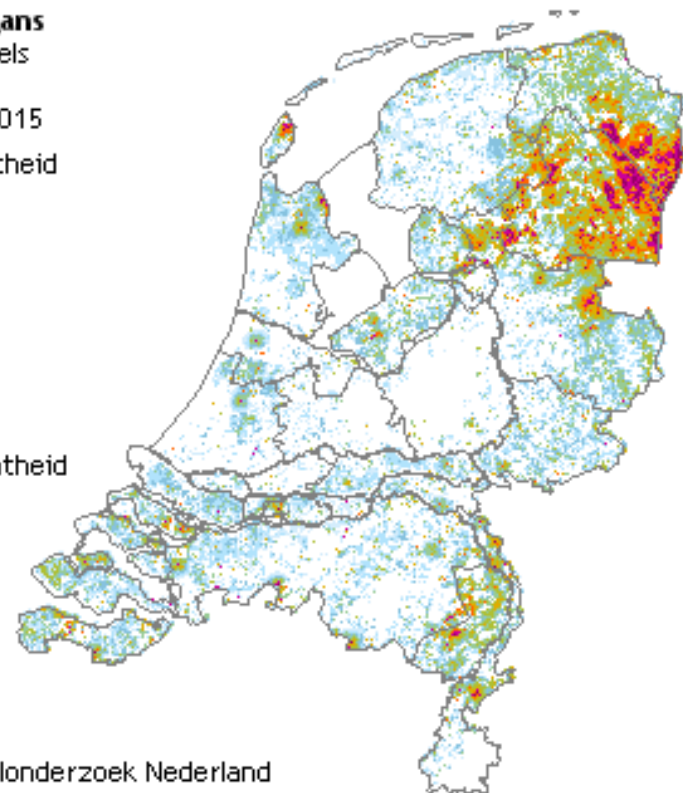

Toendrarietgans
niet broedvogels
dichtheid
winter 2013-2015

lage dichtheid

hoge dichtheid

© Sovon Vogelonderzoek Nederland

